

CZU: 37.091.27

DOI: 10.46727/c.v2.16-17-05-2024.p181-185

**IMPORTANȚA FORMĂRII CONTINUE A PERSONALULUI DIDACTIC ÎN ERA SCHIMBĂRII:
ADAPTARE ȘI PERFORMANȚĂ ÎN EDUCAȚIA CONTEMPORANĂ**

**THE IMPORTANCE OF CONTINUOUS TRAINING OF TEACHING STAFF IN
THE ERA OF CHANGE: ADAPTATION AND PERFORMANCE IN CONTEMPORARY
EDUCATION**

Bîlcan Dumitra, profesor
Școala Gimnazială „Oana Diana Renea” Focșani, România

Bîlcan Dumitra, teacher
„Oana Diana Renea” Secondary School Focșani, România
<https://orcid.org/0009-0002-8028-2900>
mitusabilcan@gmail.com

Rezumat. *Articolul explorează importanța formării continue a personalului didactic în contextul schimbărilor permanente din domeniul educației. Se evidențiază necesitatea adaptării continue a cadrelor didactice la cerințele societății contemporane și la evoluțiile din mediul școlar. Programele de formare continuă ar trebui să ofere profesorilor oportunități de îmbunătățire a competențelor în diverse domenii, de la metodele de instruire la tehnologiile educaționale și abordările interculturale. Studiile relevă beneficiile formării continue asupra performanțelor elevilor și a satisfacției profesorilor în exercitarea profesiei. Astfel, promovarea și susținerea formării continue a personalului didactic sunt vitale pentru asigurarea unei educații de calitate și pentru pregătirea elevilor pentru provocările actuale.*

Cuvinte-cheie: *formare continuă, personal didactic, competențe, educație, schimbare, adaptare, performanță, elevi, satisfacție, programe de instruire*

Abstract. *The article explores the importance of continuous training of teaching staff in the context of permanent changes in the field of education. The need for continuous adaptation of teaching staff to the demands of contemporary society and to the developments in the school environment is highlighted. Continuing education programs should provide teachers with opportunities to improve skills in various areas, from instructional methods to educational technologies and intercultural approaches. Studies reveal the benefits of continuing education on student performance and teacher satisfaction in the profession. Thus, promoting and supporting the continuous training of teaching staff is vital for ensuring a quality education and preparing students for current challenges.*

Keywords: *continuing education, teaching staff, skills, education, change, adaptation, performance, students, satisfaction, training programs*

Introducere

Asigurarea calității pregătirii cadrelor didactice este un aspect crucial în educația modernă, având un impact direct asupra performanțelor elevilor. Este recunoscut faptul că competența și angajamentul personalului didactic sunt fundamentale pentru un învățământ de înaltă calitate. Pentru a obține rezultate notabile, este vital să avem profesori bine pregătiți și motivați. Ignorarea importanței unei pregătiri teoretice și practice adecvate a profesorilor poate compromite orice reformă educațională. Prin urmare, este esențial să accentuăm necesitatea unei îmbunătățiri continue a calității programelor de formare a cadrelor didactice, în toate sistemele de învățământ [2].

O pregătire profesională superioară, care se bazează pe standarde clare de calitate și competențe bine definite, împreună cu creșterea motivației profesionale a cadrelor didactice, sunt esențiale pentru

furnizarea unei educații eficiente. Astăzi, mai mult ca niciodată, este necesară o pregătire inițială solidă, urmată de stagii practice și dezvoltare profesională continuă, pentru a răspunde provocărilor din ce în ce mai complexe ale mediului educațional și pentru a aborda schimbările în curs rapid. Dezvoltarea profesională continuă trebuie să fie un aspect întărit în întreaga carieră a profesorilor, începând de la debutul în profesie, pentru a le permite să facă față cu profesionalism provocărilor în permanență în creștere.

Practica profesiei didactice cuprinde etapele formării inițiale a cadrelor didactice, integrarea lor în mediul școlar și debutul în activitatea didactică, precum și continuarea formării profesionale. Cerințele complexe ale profesiei didactice au condus la necesitatea unei învățări pe tot parcursul vieții, cu un accent deosebit pe dezvoltarea continuă a competențelor.

În contextul legislației din România, formarea continuă a personalului didactic este definită ca un drept și este realizată, în principal, prin programe de perfecționare și reconversie profesională. În prezent, această formare continuă se concentrează pe două componente majore: evoluția în carieră și dezvoltarea profesională continuă [5].

Rezultate și discuții

Progresul în cariera personalului didactic din învățământul preuniversitar este determinat de promovarea examenelor de definitivare în învățământ și obținerea gradelor didactice II și I. Pentru a se alinia cu cerințele educației adulților și a educației permanente, dezvoltarea profesională continuă este realizată prin stagii de formare obligatorii. Aceste stagii sunt integrate într-un sistem de evaluare și echivalare bazat pe credite profesionale transferabile, cu o cerință de acumulare a 90 de credite într-un interval de cinci ani.

Formarea inițială pentru cariera didactică reprezintă etapa educațională esențială care asigură dobândirea competențelor și certificărilor necesare exercitării profesiei didactice cu calificare. Acest segment include (Figura 1):

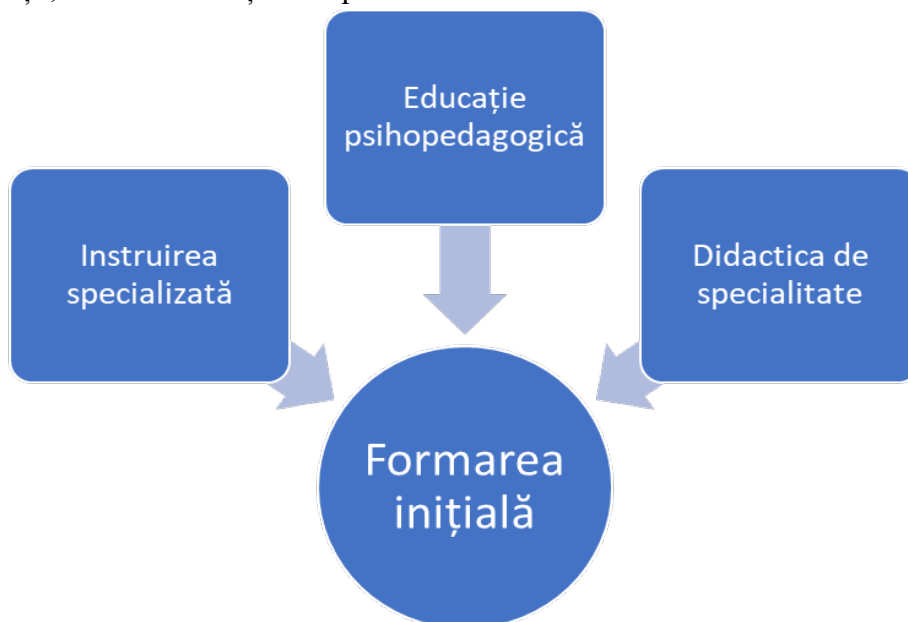
a) **Instruirea specializată**, confirmată prin absolvirea programelor universitare sau, după caz, a studiilor specializate de nivel liceal sau postliceal, prestate de instituții de învățământ autorizate sau acreditate conform legislației;

b) **Educația psihopedagogică și didactică de specialitate**, care acoperă atât aspecte teoretice, cât și practice, și este confirmată prin absolvirea programelor de studii psihopedagogice furnizate de departamentele de formare a personalului didactic sau de facultățile care oferă specializarea în Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar în cadrul instituțiilor de învățământ superior, sau a programelor de formare psihopedagogică, didactică și specializată organizate de instituții de învățământ liceal sau postliceal autorizate să ofere aceste programe conform legislației în vigoare [3].

Formarea inițială pentru cariera didactică reprezintă un domeniu de interes major în educație, deoarece influențează direct calitatea predării și, implicit, performanțele elevilor. Această etapă educațională este esențială pentru pregătirea cadrelor didactice, oferindu-le competențele și cunoștințele necesare pentru a-și desfășura activitatea în mod eficient și profesional. Studiile din domeniul educației au evidențiat importanța unei formări inițiale solide în dobândirea abilităților didactice și a cunoștințelor pedagogice, care să le permită profesorilor să răspundă cerințelor complexe ale mediului educațional contemporan.

Prin urmare, programele de formare inițială pentru cariera didactică sunt concepute pentru a furniza cadrelor didactice instrumentele și strategiile necesare pentru a face față diversității elevilor, pentru a gestiona dinamicele de clasă și pentru a asigura un mediu de învățare stimulat și eficient.

În plus, aceste programe sunt orientate spre dezvoltarea abilităților de comunicare, a gândirii critice și a adaptabilității, elemente esențiale în profesia didactică modernă.

Fig. 1. Segmente esențiale în formarea inițială în cariera didactică

Astfel, învățământul superior joacă un rol crucial în pregătirea inițială a viitorilor profesori, asigurându-le o fundamentare solidă în teoria și practica pedagogică. De asemenea, colaborarea între instituțiile de învățământ și școlile din comunități este esențială pentru a asigura o formare inițială relevantă și actualizată, care să răspundă nevoilor specifice ale sistemului educațional și ale comunităților locale.

În Legea Educației Naționale Nr. 1/2011 se menționează că formarea inițială pentru ocuparea funcțiilor didactice cuprinde [1]:

- *formarea inițială*, teoretică, în specialitate, realizată prin universități în cadrul unor programe acreditate potrivit legii;
- *masterat didactic* cu durata de 2 ani;
- *stagiul practic* cu durata de un an școlar realizat într-o unitate de învățământ, sub coordonarea unui profesor mentor. (Legea Educației Naționale Nr. 1/2011)

În România, finalizarea perioadei de stagiatură în învățământ este marcată de susținerea examenului de definitivare, un moment crucial în cariera fiecărui tânăr profesor. Organizat de Ministerul Educației conform unei metodologii stabilite prin ordin ministerial, acest examen este un punct de referință în parcursul profesional al cadrelor didactice [8].

Studiile evidențiază o tendință destul de pronunțată a tinerilor debutanți de a părăsi sistemul educațional în perioada de stagiatură, orientându-se către alte domenii de activitate. Această tendință este alimentată atât de considerente financiare, cât și de absența unor programe de sprijin menite să faciliteze adaptarea acestora la mediul profesional. Printre dificultățile întâmpinate de debutanți în perioada de stagiatură se numără nivelul redus de familiarizare cu cerințele predării în clasă. Multe programe de pregătire pentru cariera didactică sunt caracterizate de o abordare "teoretică" și "centrată pe profesor", neglijând nevoile și interesele elevilor. Ca rezultat, mulți debutanți adoptă un stil de predare "ultratradiționalist", bazat pe teama de a comite greșeli și pe lipsa de încredere în abordarea metodică modernă. Pentru a aborda aceste probleme, este crucială elaborarea unei metodologii

eficiente pentru asistarea debutanților în perioada de stagiatură și pentru acreditarea programelor de formare a mentorilor de inserție din învățământul preuniversitar. Implementarea mentoratului în practică este esențială pentru îmbunătățirea integrării și sprijinirii debutanților în cariera didactică pe parcursul perioadei de stagiatură. De asemenea, dezvoltarea unui sistem național de formare pentru mentorii de inserție profesională și asistența adecvată a debutanților în perioada de stagiatură sunt imperative pentru îmbunătățirea învățământului preuniversitar [4].

Fig. 2. Elemente ale formării inițiale a cadrelor didactice

Absolventul proaspăt al unei instituții de învățământ superior pedagogic dispune de o bază solidă teoretică și practică necesară exercitării profesiei de profesor. Totuși, această pregătire nu este suficientă pentru a face față tuturor aspectelor complexe și interdisciplinare ale mediului școlar. Profesia didactică nu se rezumă doar la transmiterea cunoștințelor, ci implică și aspecte sociale, interpersonale, psihologice și civice care necesită o abordare reflexivă și integrată.

Școala, fiind o instituție morală, implică o responsabilitate profundă față de copii și față de societatea în care aceștia se dezvoltă. În acest context, profesorul stagiar trebuie să-și asume nu doar rolul de transmițător de cunoștințe, ci și pe cel de model moral și de ghid pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor într-o societate democratică și complexă.

Cu toate acestea, pregătirea inițială a viitorilor profesori nu abordează explicit aceste aspecte și nu oferă suportul necesar pentru integrarea lor în viața profesională. De aceea, este imperativ ca în perioada de stagiatură, la începutul carierei didactice, profesorii debutanți să beneficieze de asistență și sprijin pentru a se integra cu succes în rolul lor de educatori.

Formarea inițială a cadrelor didactice trebuie să fie concepută într-un mod holistic, abordând toate aspectele profesiei în învățământ. Nu există un șablon universal de formare a profesorilor, deoarece acest proces este unul continuu, care se desfășoară în interacțiunea directă cu elevii și cu situațiile profesionale reale. Programul de formare inițială are ca obiectiv dezvoltarea competențelor specifice profesiei didactice, însă este doar un prim pas într-un proces mai amplu de dezvoltare profesională.

Formarea continuă este esențială pentru a rafina și a îmbunătăți competențele profesionale ale cadrelor didactice. Prin participarea la *programe de formare continuă*, profesorii pot face față provocărilor reale ale mediului școlar și pot evolua constant în cariera lor, adaptându-se nevoilor în schimbare ale elevilor și societății [7]. *Formarea continuă* a personalului didactic reprezintă un

proces esențial pentru actualizarea și dezvoltarea competențelor acestora, inclusiv pentru dobândirea de noi abilități, în conformitate cu evoluțiile în domeniul educației și cerințele curriculum-ului școlar. Acest proces se bazează pe paradigma competențelor și pe ideea de creștere continuă a nivelului de competență al cadrelor didactice. Evaluarea nivelului de competență în cadrul programelor de formare continuă se axează pe două aspecte importante: capacitatea de a utiliza cunoștințele și abilitățile în diverse contexte și situații specifice, dar și capacitatea de a răspunde schimbărilor și provocărilor neprevăzute. *Formarea continuă* a personalului didactic din învățământul preuniversitar se realizează prin intermediul unui sistem complex de instituții și organizații, care se implică în proiectarea, implementarea și evaluarea programelor de formare continuă la nivel național. Profesorii sunt încurajați să își dezvolte competențe legate de predare, pedagogie, inovare, cercetare și înțelegere a dimensiunilor culturale și sociale ale educației, adaptându-se la mediile școlare tot mai complexe.

Procesul de învățare pentru a deveni profesor este unul continuu și dinamic, care evoluează pe parcursul întregii cariere profesionale. Profesorii trebuie să fie permanent conectați la contextul cultural, social și civic al lumii în care trăiesc, pentru a oferi un model autentic de conduită și competență pedagogică elevilor și discipolilor lor [6]. Formarea continuă a personalului didactic reprezintă un proces complex și necesar în contextul evoluțiilor permanente din domeniul educației. Această formare nu se rezumă doar la acumularea de cunoștințe și abilități, ci și la adaptarea continuă la schimbările din mediul școlar și la cerințele societății contemporane. În literatura de specialitate, se subliniază importanța formării continue pentru îmbunătățirea practicilor de predare, gestionarea diversității în clasă, integrarea tehnologiei în procesul educațional și dezvoltarea abilităților de evaluare a performanțelor elevilor. În acest sens, programele de formare continuă ar trebui să ofere profesorilor oportunități de a-și îmbunătăți competențele în diverse domenii, precum metodele de instruire, managementul clasei, evaluarea și feedback-ul, tehnologiile educaționale și abordările interculturale. De asemenea, cercetările din domeniul educației au evidențiat beneficiile formării continue pentru îmbunătățirea performanțelor elevilor, reducerea abandonului școlar și creșterea nivelului de satisfacție al profesorilor în exercitarea profesiei lor.

Concluzii

Formarea continuă a personalului didactic reprezintă un element cheie în asigurarea unei educații de calitate și în pregătirea elevilor pentru provocările societății contemporane. Este esențial ca aceste programe de formare să fie susținute și încurajate de către autoritățile educaționale și să fie adaptate în mod continuu la nevoile și contextul specific al fiecărui cadru didactic.

Bibliografie

1. Legea Educației Naționale Nr. 1/2011.
2. BOCOȘ, M., JUCAN, D., *Teoria și metodologia instruirii, Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*, Editura Paralela 45, Editia a III-a, Pitești. (2008).
3. BUMBUC, Ș., *Profesionalizarea procesului de formare pentru cariera didactică. Modele teoretice și aplicative*, online: <http://www.unibuc.ro> (2009).
4. EZECHIL, L., *Didactica. Teoria instruirii*, Editura Paralela 45. (2006).
5. IUCU R., (2004): *Formarea cadrelor didactice. Sisteme, politici, strategii*, Editura Humanitas
6. NICULESCU R. M. *Pregătirea inițială psihologică, pedagogică și metodică a profesorilor*, Editura Universității Transilvania. (2001).